

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 145/02-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. apríla 2003 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho prerokoval prijatú sťažnosť Ing. M. Ď., bytom T., zastúpeného advokátom doc. JUDr. R. R., T., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 216/95 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 398/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 216/95 p o r u š i l právo Ing. M. Ď., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 216/95 p r i k a z u j e vo veci konať bez zbytočných prietahov.

3. Ing. M. Ď. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia Ing. M. Ď. v sume 6 496 Sk (slovom šesťtisícštyristodevät'desiatšesť slovenských korún) advokátovi doc. JUDr. R. R., na účet č. 0045228287/0900 vedený v Slovenskej sporiteľni, a. s., Trnava.

5. Okresný súd v Trnave j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 6 496 Sk (slovom šesťtisícštyristodevät'desiatšesť slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 23429-512/0720 vedený v Národnej banke Slovenska, pobočke, Košice do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 20. novembra 2002 sp. zn. I. ÚS 145/02 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. M. Ď., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Trnave (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 216/95 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 398/01. Ústavný súd uvedeným uznesením vyhovel aj žiadosti

sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu a za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom mu ustanovil advokáta doc. JUDr. R. R., T.

Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 30. novembra 1995 Okresnému súdu v Trnave žalobný návrh o zaplatenie 77 807,20 Sk v súvislosti s poskytovaním starostlivosti rodičom odporkýň. Konanie v tejto veci nebolo do dňa podania tejto sťažnosti ústavnému súdu právoplatne ukončené. Okresný súd už vyniesol vo veci rozsudok 28. októbra 1999, sťažovateľ však namietal, že jeho písomné vyhotovenie mu bolo doručené až 24. apríla 2000 a v jeho veci sa nekonalo ani na krajskom súde.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vyslovil, že jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené, a súčasne aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie, a to za každý, i začatý rok od podania jeho návrhu na všeobecný súd vedeného pod sp. zn. 12 C 216/95 sumu 1 500 000 Sk.

V rámci prípravy pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) písomne vyjadrili účastníci konania: Okresný súd v Trnave, zastúpený predsedníčkou JUDr. H. G., listom z 18. decembra 2002 sp. zn. Spr 1479/02 a Krajský súd v Trnave, zastúpený svojím predsedom JUDr. A. J., listom z 11. decembra 2002 sp. zn. Spr. 5014/00.

Predsedníčka Okresného súdu v Trnave vo svojom vyjadrení podrobne opísala priebeh konania na okresnom súde. Uviedla, že sťažovateľ sa 30. novembra 1995 obrátil na okresný súd s návrhom na začatie konania o zaplatenie 77 807,20 Sk v súvislosti s poskytovaním starostlivosti rodičom odporkýň. Návrh bol zapísaný do registra „Nc“, pretože neobsahoval riadne náležitosti. Na základe výzvy okresného súdu boli nedostatky návrhu sťažovateľom odstránené a vec bola 14. decembra 1995 zaevidovaná pod sp. zn. 12 C 216/95. Okresný súd následne vytýčil prvé pojednávanie na 8. marec 1996. Na tomto pojednávaní okresný súd rozhodol o prerušení konania do doby právoplatného ukončenia dedičských konaní po rodičoch účastníkov, keďže predmetom návrhu boli aj náklady vynaložené na pohreb zomrelých rodičov.

V dôsledku odchodu konajúceho sudcu z okresného súdu na Krajský súd v Trnave k 1. januáru 1997 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. K. H. dňom 9. apríla 1997, ktorá ďalšie

pojednávane vytýčila na 28. august 1997. V dedičskej veci po zomrelej poručiťke - matke účastníkov – A. Ď. sp. zn. D 37/95 bola vec ukončená schválením dedičskej dohody právoplatne dňom 28. októbra 1996. Keďže dedičské konanie po otcovi účastníkov – M. Ď. sp. zn. 3 D 2392/93 ešte nebolo ukončené, súd odročil pojednávane na neurčito za účelom vyčkane právoplatnosti tohto dedičského konania, ktorého stav bol priebežne sledovaný.

Podľa názoru predsedníčky okresného súdu vzhľadom na personálne obsadenie okresného súdu, keď po sudcoch, ktorí odišli od 1. januára 1997 na Krajský súd v Trnave, boli veci prikázané na konanie zostávajúcim sudcom a týmto sa veľmi zvýšil počet vecí nevybavených v jednotlivých oddeleniach, nebolo možné dodržať plynulejšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu vyslovila názor, že vo veci sp. zn. 12 C 216/95 nedošlo k zbytočným priet'ahom. Poukázala na to, že pôvodný návrh s'ťažovateľa podaný okresnému súdu nemal náležitosti riadneho návrhu, po začatí konania vo veci samej situáciu komplikovala neprítomnosť druhej odporkyne, ktorá bola v priebehu konania viackrát hospitalizovaná, pričom ošetrujúci lekár nedoporučil jej účasť na súdnom konaní. S'ťažovateľ však stále trval na jej osobnej prítomnosti, i keď mala v konaní splnomocnenú zástupkyňu. Spisový materiál bol okrem uvedeného viackrát pripojený k opakovaným s'ťažnostiam navrhovateľa, bolo potrebné vždy tento spisový materiál preskúmať, čo si vyžadovalo tiež určitý čas. Napokon aj v súčasnosti sudkyňa nemôže ďalej konať, pretože s'ťažovateľ opakovane neprevzal doporučené zásielky okresného súdu vo veci.

Predseda Krajského súdu v Trnave vo svojom vyjadrení uviedol, že krajský súd prejednával danú vec na základe odvolania všetkých účastníkov proti rozsudku Okresného súdu v Trnave č. k. 12 C 216/95-150 z 28. októbra 1999. Predmetná vec v rámci odvolacieho konania napadla prvýkrát na krajský súd 9. októbra 2001. Bola zaevidovaná pod sp. zn. 11 Co 398/01. Spis bol krajským súdom vrátený okresnému súdu bez vydania rozhodnutia odvolacím súdom, pretože nebol odstránený nedostatok splnomocnení oboch odporkýň udelených komerčnej právničke JUDr. M. L. a navyše odvolanie obsahovalo aj námietku zaujatosti voči sudkyňi, ktorá sa k námietke nevyjadrila. Keďže v čase druhej s'ťažnosti sa spis nachádzal na Krajskom súde v Trnave iba mesiac, predseda krajského súdu uviedol, že doposiaľ priet'ahy v konaní sp. zn. 11 Co 398/01 podľa jeho názoru nevznikli.

Dňa 27. marca 2002 odvolací súd rozhodol vo veci sp. zn. 11 Co 398/01 tak, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa, vec vrátil na ďalšie konanie a zákonnú sudkyňu Okresného súdu v Trnave JUDr. K. H. vylúčil z prejednávania a rozhodovania vo veci. Rozhodnutie krajského súdu bolo vypracované 29. apríla 2002. Lehota na vypracovanie rozhodnutia je jednomesačná, pričom od rozhodnutia 27. marca 2002 sa mala skončiť 27. apríla 2002, čo pripadlo na sobotu a rozhodnutie, bolo vypracované a predložené kancelárii na opis 29. apríla 2002, čo je v súlade s počítaním lehôt v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Spis bol po oprave opisu vrátený 23. mája 2002 okresnému súdu. Na základe uvedeného predseda krajského súdu konštatuje, že zo strany Krajského súdu v Trnave neboli v konaní sp. zn. 11 Co 398/01 spôsobené prietahy v konaní.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 27. marca 2003 oznámil ústavnému súdu, že netrvá na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie, a uplatnil si trovy právneho zastúpenia, k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu a predsedu krajského súdu už stanovisko nezaujal.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vo veci návrhu sťažovateľa o zaplatenie 77 807,20 Sk v súvislosti s poskytovaním starostlivosti rodičom odporkyň vedeného na Okresnom súde v Trnave pod sp. zn. 12 C 216/95 a Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 11 Co 398/01:

Dňa 30. novembra 1995 podal sťažovateľ „návrh na zaplatenie nákladov“ proti odporkyňiam E. P. a M. B. Okresný súd po upresnení návrhu sťažovateľom 18. decembra 1995 vec zaevidoval pod sp. zn. 12 C 216/95.

Na prvom pojednávaní uskutočnenom 8. marca 1996 okresný súd uznesením č. k. 12 C 216/95-64 podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP konanie prerušil do právoplatného ukončenia konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 3 D 2392/93 a D 37/95.

Počas prerušenia konania súd priebežne zisťoval stav vecí vo vyššie uvedených dedičských konaniach.

Dňa 28. októbra 1996 nadobudlo právoplatnosť uznesenie sp. zn. D 37/95 o vyporiadaní dedičstva po poručiteľke A. Ď., matke účastníkov konania pred okresným súdom sp. zn. 12 C 216/95.

Na deň 28. august 1997 bolo vo veci vytýčené pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd počká na právoplatné dedičské rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. 3 D 2392/93.

Dňa 4. decembra 1997 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 14. apríla 1998 nadobudlo právoplatnosť uznesenie sp. zn. 3 D 2392/93 o vyporiadaní dedičstva po poručiteľovi M. Ď., otcovi účastníkov konania pred okresným súdom sp. zn. 12 C 216/95.

Dňa 2. júna 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľ v lehote 10 dní predloží konečný „konkretizovaný návrh“ vo veci.

Dňa 22. októbra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd vyčká na ukončenie práceneschopnosti odporkyne v II. rade.

Dňa 15. marca 1999 bola vypočutá do zápisnice na doporučenie lekárky odporkyňa M. B. za účasti jej právnej zástupkyne.

K pokračujúcemu pojednávaniu došlo 15. apríla 1999, ktoré bolo odročené s tým, že účastníci konania oznámia konečné stanoviská vo veci.

Pojednávanie vytýčené na 27. máj 1999 sa odročilo, pretože sa zo zdravotných dôvodov nedostavil sťažovateľ.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 21. septembra 1999 a bolo odročené na 12. október 1999 pre neprítomnosť odporkýň. Neúčasť na tomto pojednávaní ospravedlnil sťažovateľ z dôvodu svojho liečenia. Následne okresný súd vytýčil termín pojednávania na 28. október 1999.

Na pojednávaní 28. októbra 1999 bol vyhlásený rozsudok, v ktorom sa návrhu sťažovateľa sčasti vyhovel.

Dňa 31. januára 2000 bol uvedený rozsudok písomne vyhotovený a sťažovateľovi bol doručený 24. februára 2000.

Dňa 9. februára 2000 podal sťažovateľ sťažnosť voči „správaniu sa sudkyne“.

Dňa 1. marca 2000 podal proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ odvolanie, ktoré obsahovalo aj námietku zaujatosti konajúcej sudkyne.

Dňa 13. marca 2000 podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie aj odporkyne.

Dňa 18. októbra 2000 bol spis okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 216/95 doručený Krajskému súdu v Trnave.

Dňa 19. januára 2001 bol uvedený spis vrátený okresnému súdu bez vydania rozhodnutia z dôvodu, že spis bol predčasne predložený odvolaciemu súdu, pretože odvolanie žalobcu obsahovalo i námietku zaujatosti proti konajúcej sudkyňi, ktorá sa k tejto námietke nevyjadrila, neboli odstránené nedostatky v splnomocnení udelenom právnej zástupkyňi odporkýň a taktiež podľa názoru krajského súdu spis nebol riadne usporiadaný. Vytknuté nedostatky bolo preto potrebné odstrániť a následne s novou predkladacou správou predložiť krajskému súdu.

Dňa 18. júla 2001 sa k námietke zaujatosti vyjadrila konajúca samosudkyňa K. H.

Dňa 9. októbra 2001 bol spis opätovne doručený Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní a o námietke zaujatosti.

Dňa 27. marca 2002 sa na krajskom súde uskutočnilo pojednávanie. Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 11 Co 398/01-185 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom sudkyňa Okresného súdu v Trnave K. H. bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Dňa 29. apríla 2002 bolo uvedené rozhodnutie krajského súdu písomne vypracované.

Dňa 24. mája 2002 bol spis vrátený okresnému súdu, pričom opatrením predsedníčky okresného súdu z toho istého dňa bola vec pridelená Mgr. M. B. na prejednanie a rozhodnutie tejto veci.

Dňa 1. augusta 2002 bol v spise vyhotovený úradný záznam predsedníčkou okresného súdu, ktorá kontrolou zistila, že sudkyňa Mgr. M. B. vo veci nekoná.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa zásadne naplní až

právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd už rozhodol, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa vzťahuje nielen na konanie prvostupňového súdu, ale aj na konanie odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej na konanie v správnom súdnictve, ako aj na konanie o výkon rozhodnutia. Ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych veciach totiž nevynímajú súdy z ich povinnosti konať bez zbytočných prietáhov v žiadnej veci, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana (I. ÚS 70/98).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 3/00). Podľa týchto kritérií posudzoval ústavný súd aj predmetnú vec.

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosti veci“ ústavný súd je toho názoru, že občianskoprávne konanie o zaplatenie peňažnej sumy v súvislosti s poskytovaním starostlivosti rodičom odporkýň vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu sporu nemožno hodnotiť ako zložitú vec.

2. Pokiaľ ide o druhé kritérium, teda „správanie sťažovateľa“, ústavný súd konštatuje, že síce správanie sťažovateľa v dôsledku podania žaloby, ktorá nezodpovedala náležitostiam predpísaným ustanoveniami § 42 a § 79 OSP, a jeho neúčasti na pojednávaniach malo za následok prietahy v konaní pred okresným súdom, napriek tomu celková dĺžka konania sa nemôže ospravedlniť len týmto jeho správaním.

3. Pokiaľ ide o tretie kritérium, teda „postup súdu“, ústavný súd skúmal v predmetnom prípade postup okresného súdu, ako aj krajského súdu.

Postup Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 216/95

Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že z predmetného spisu okresného súdu vyplýva, že toto konanie bolo 8. marca 1996 na základe uznesenia č. k. 12 C 216/95-64 podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP prerušené do právoplatného ukončenia konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 3 D 2392/93 a D 37/95, teda do 14. apríla 1998, keď nadobudlo právoplatnosť v poradí neskôr vydané uznesenie sp. zn. 3 D 2392/93. Z dôvodu prerušenia napadnutého konania pred okresným súdom sa nemohli v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to bolo uvedené vyššie. Sťažovateľ netvrdil ani neuviedol žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval zákonný dôvod na prerušenie konania. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Ústavný súd preto v danom prípade zameral svoju pozornosť na obdobie od 14. apríla 1998, keď zistil viaceré obdobia nečinnosti, z ktorých obdobie od 28. októbra 1999, keď bol vo veci vyhlásený rozsudok, do písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia dňa 31. januára 2000 je poznačené zbytočnými prietahmi a najmä obdobie od podania odvolaní účastníkmi konania, teda od 1. a 13. marca 2000 do 9. októbra 2001, keď bol spis právne relevantným spôsobom predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní a o námietke zaujatosti, treba považovať za zbytočné prietahy v konaní. Rovnako po vrátení spisu krajským súdom 24. mája 2002 okresný súd vo veci nekonal. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v napadnutej veci celkove nečinný cca 20 mesiacov, a to bez akýchkoľvek zákonných dôvodov, čo treba považovať za porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Uvedený postup okresného súdu nemôže odôvodniť ani tvrdenie predsedníčky okresného súdu, že na prietahy v napadnutom konaní pred okresným súdom mal vplyv aj odchod veľkého počtu sudcov na novovzniknutý Krajský súd v Trnave 1. januárom 1997 a z toho vyplývajúci sklz vo vybavovaní vecí.

Podľa názoru ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, že sa za tým účelom prijali včas a adekvátne opatrenia (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom stanovisku neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Ústavný súd už tiež vyslovil, že je vecou štátu a organizácie práce súdov, aby za situácie, ak tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní. Uplatnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemôže byť zmarené len preto, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov súdu na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty (II. ÚS 52/99).

Povahu objektívnych príčin možno priznať právnym udalostiam, ale uplatnenie ústavou zaručeného práva sa nemôže zmariť nenáležitým správaním štátnych orgánov, ktoré v mene štátu zabezpečujú uplatnenie práv zaručených ústavou (II. ÚS 64/97).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd v konaní vedenom na Okresnom súde v Trnave pod sp. zn. 12 C 216/95 konštatoval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, tak ako mu ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

V dôsledku konštatovania zbytočných prieťahov v predmetnej veci ústavný súd považoval za potrebné v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázať okresnému súde konať v súlade s príslušnými ustanoveniami OSP upravujúcimi priebeh konania tak, aby nedochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa. Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Podľa § 6 OSP v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu

nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uplatnil a odôvodnil aj nárok na priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 1 500 000 Sk, a to za každý, i začatý rok od podania návrhu na všeobecný súd.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom prihliadol na všetky okolnosti zakladajúce porušenie namietaného práva. Ústavný súd tiež podľa zásad spravodlivosti uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 Sk.

Postup Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 398/01

Pokiaľ ide o postup krajského súdu, v jeho konaní nezistil ústavný súd žiadne prieťahy, ktoré by mohli vyvolať stav právnej neistoty u sťažovateľa. Krajský súd vo veci konal plynulo od 9. októbra 2001 do 27. marca 2002, keď uznesením zrušil rozhodnutie okresného súdu a 23. mája 2002 vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie prvostupňovému súdu. Ústavný súd považuje dobu piatich mesiacov za primeranú na rozhodnutie o odvolaní v danej veci a taktiež aj písomné vypracovanie tohto rozhodnutia bolo v súlade s príslušným ustanovením OSP, z toho dôvodu sťažnosť na prieťahy v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 11 Co 398/01 na Krajskom súde v Trnave nepovažoval za dôvodnú, preto v tejto časti sťažnosti nevyhovel.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je odôvodnená aplikácia ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, preto náhradu trov právneho zastúpenia

vyčíslenú tarifnou odmenou podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ktoré si vyžiadalo dva úkony a dve paušálne náhrady, priznal sťažovateľovi na účet jeho advokáta v sume 6 496 Sk. Ústavný súd zistil, že vyčíslená suma trov právneho zastúpenia neodporuje platným právnym predpisom.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii ústavného súdu uhradiť ustanovenému právnemu zástupcovi trovy právneho zastúpenia.

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia OSP. Podľa § 148 ods. 1 OSP štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania, ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet ústavného súdu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2003